

Korhonen ym.: Ehdotus laiksi talletuspankkien toiminnasta annetun lain 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloitteessa ehdotetaan, että talletuspankkien toiminnasta annetun lain 13 §:ää muutetaan niin, että pankki ei saa omistaa muiden yhtiöiden omistamiseen oikeuttavia ns. strategisia osakesijoituksia kuin korkeintaan yhden prosentin

omistettavan yhtiön osakkeista tai äänistä. Nykyisin vastaava raja on 10 %. Perusteena on se, että pankkeja estetään tällä tavalla tekemästä uudelleen samoja virheitä, joita ne tekivät 1980-luvun lopussa.

PERUSTELUT

Ennen rahalla oli elimellinen yhteys tavaroiden ja palvelusten tuotantoon eli ns. reaalityönteon.

Raha, jolla on yhteys reaalityönteeseen, on pitkän päälle parasarvoisinta rahaa.

Ainakin se ja vain se oikeuttaa käyttämään taloudellista valtaa, eivätkä yhteiskunnat koskaan muuttaneet niin, että taistelu vallasta ei olisi taistelua reaalityönteestä: oikeudesta alistaa, oikeudesta organisoida työ ja oikeudesta ottaa.

Suomalaisten pankkien lainananto kasvoi vuonna 1988 lähes kolmanneksella ilman, että säästäminen juurikaan lisääntyi, ja vielä 1989, jolloin Suomen Pankissa ruvettiin painamaan jarrua, säästöpankkien lainananto kasvoi neljänneksellä.

Lainaksi annetulla rahalla on myös ottajansa: velallinen. Harvat pelasivat omalla rahalla. Kaikki isot pelurit, jotka pyörittivät pankkien ja muiden instituutioiden rahoja, pelasivat velaksi. Pankit rahoittivat sen toiminnan.

Kaikki suuret talletuspankit keinottelivat muiden (=tallettajien) rahoilla myös itse. Esimerkiksi KOP ja SYP rahoittivat toinen toistensa nurkkaamista. Sen seurauksena KOP:sta tuli esimerkiksi Vakuutus-Pohjolan ja Rauma-Re-

polan suuromistaja, kun taas SYP oli käytännössä itse itsensä suurin omistaja.

Ketä palvelee se, että näin on? Ei ainakaan pankkien tallettajia ja veronmaksajia, jotka ovat joutuneet maksamaan tästä toiminnasta aiheutuneet kustannukset.

Pankit hankkivat itselleen valtaa tavalla, joka tuli kalliiksi ja oli yhteiskunnan kokonaisedun vastaista.

Oli virhe luulla, että pankit keinottelivat tai rahoittivat keinottelua yhteisen edun nimissä tai hyväntahtoisuudesta. Ne tekivät sitä, koska niille oli siitä etua. Ennen niiden etu oli ns. korkomarginaali, mutta kasinotalousvuosina se oli myös arvonnousu ja myyntivoitto.

Kun kasinotalous hiipui ja myyntivoitot kuolivat pois, velka jäi, ja siitä tuli pankkituki. Eniten pankit ovat velkaa tallettajilleen.

Pankit ovat ajaneet itsensä valtion tehoitoon. Ne ovat kiinni letkuissa, ja elintoimintojen ylläpitämiseksi niille tiputetaan pankkitukea.

Mainittu pankkien toimeentulotuki on sitä, että veronmaksajat vastaavat pankkien velanhoidosta ulkomaille.

Nyt, kun pörssikurssit ovat nousseet lyhyessä ajassa yli 70 %, pankit pitää velvoittaa osallistu-

maan oman pelastamisensa kustannuksiin myös omilla rahoillaan, ja sitä asiaa palvelee nyt käsillä oleva talletuspankkilain muutos. Pankit on pakotettava myymään pois talletusten turvaamisen ja velkojen takaisinsaannin näkökulmasta tarpeettomat osakkeensa.

Pankkien omaan arviointikykyynhän ei niiden toiminnan tervehdyttämiseksi voi luottaa. Ne ovat tehneet suuremmat virhearviot kuin kukaan, eikä pankkien johtajia ole erotettu riittävästi virheiden toistumisen estämiseksi.

Pankkien 380 miljardin markan luottokannasta (josta lähes 100 miljardia on valuuttavelkoja) hoitamattomien lainojen osuus oli syksyllä 1993 lähes 70 miljardia markkaa sen jälkeen, kun parin edellisen vuoden aikana näistä luotoista oli kirjattu luottotappioihin noin 30 miljardia markkaa.

Näin viidesosa pankkien myöntämistä luotoista ei tuota niille penniäkään tuloa, ja kymmenesosa luotoista on jo kirjattu ikuisesti menetyksi. Kuitenkin pankit joutuvat samaan aikaan itse maksamaan kaikesta tästä rahasta korkoa ulkomaille. Pankit kärsivät näistä luotoista korkomenetyksiä 7—10 miljardia markkaa vuodessa.

Jos lasketaan kaikkien pankkien kaikki virheet yhteen, ne ovat antaneet rahaa lainaksi maksukyvyttömille velallisille ainakin 90 000 000 000 markkaa, ja kaiken aikaa ongelmia kasvaa; yritysten perässä on alkanut hiipua myös kotitalouksien kyky hoitaa luottojaan.

Synkimpien ennusteiden mukaan hoitamattomien luottojen määrä kasvaa vuosina 1993—95 ehkä 74 000 000 000 markalla, mistä syntyy lisää luottotappioita ehkä 47 000 000 000 markkaa.

Joka viides pankkien lainaksi antama markka tulisi näin ollen muiden kuin velallisten itsensä maksettavaksi.

Kun näin on, pankit eivät ole tehneet hyvin sitä, mikä on niiden pääasiallinen tehtävä: ne eivät ole varmistuneet velallisten maksukyvyistä, eivätkä ne ole vaatineet luotoille turvaavia vakuuksia. Näin ne ovat vaarantaneet ihmisten säästöt.

Sitä varten niiden on nyt osallistuttava talletusten pelastamiseen myös omaisuudellaan.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että Eduskunta hyväksyisi seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

talletuspankkien toiminnasta annetun lain 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan talletuspankkien toiminnasta 28 päivänä joulukuuta 1990 annetun lain (1268/90) 13 §:n 1 momentti näin kuuluvaksi:

13 §

Talletuspankki saa omistaa osakkeita tai osuuksia muuta elinkeinoa kuin 7 §:ssä tarkoitettua toimintaa harjoittavassa yhteisössä enintään määrän, joka on yksi prosentti yhteisön koko osake- tai osuuspääomasta tai kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamista äänistä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .

Helsingissä 24 päivänä syyskuuta 1993

Martti Korhonen

Esko Seppänen